

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT26704406000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Valstybės garantuojamos
teisinės pagalbos tarnybai

2016-01-05 Nr. (1.16) 7R-54
į 2015-11-16 Nr. 1.37-SD-2543-15

DĖL REKOMENDACIJOS PATEIKIMO

Teisingumo ministerijoje 2015 m. lapkričio 17 d. buvo gautas Vilniaus valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – tarnyba) raštas, kuriuo prašoma pateikti rekomendaciją dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1R-123 patvirtintų Antrinės teisinės pagalbos teikimo pavyzdinių sutarčių (toliau – sutartis) 2.2.2 punkto taikymo, kiek tai susiję su nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiksmis, atliktais budėjimo metu. Taip pat pažymėtina, kad Teisingumo ministerijoje buvo gauta informacija apie tarp tarnybos ir antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato kilusius nesutarimus dėl sutarties 2.2.2 punkto taikymo, kai advokatas užsiima moksline, pedagogine veikla. Atsižvelgdami į tai, jog būtina užtikrinti tinkamą Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – įstatymas) ir sutarties nuostatų taikymą, bei vadovaudamiesi įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 5 punktu, teikiame šią rekomendaciją.

Dėl nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiksmų, atliktų budėjimo metu, įtraukimo į ataskaitas apie suteiktą antrinę teisinę pagalbą svarbu paminėti sutarties 2.2.2 punkte įtvirtintą nuostatą, kad advokatas turi pareigą teikti antrinę teisinę pagalbą 40 valandų (išskyrus tuos atvejus, kai 40 valandų nesusidaro dėl Lietuvos Respublikos įstatymais nustatytų švenčių dienų arba Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka perkėlus poilsio dieną į kitą darbo dieną) per savaitę darbo dienomis, taip pat nedarbo ir švenčių dienomis (pagal budėjimo grafikus). Už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 69 (toliau – taisyklės) 4 punkte nustatyta, jog advokatams, kurie nuolat teikia antrinę teisinę pagalbą, už budėjimą ne darbo dienomis užmokestis nemokamas. Sistemškai vertinat šias nuostatas su taisyklių 29 punktu, kuris nustato apmokėjimą advokatams, pririekus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, už budėjimą (už budėjimą ne darbo dieną, jeigu budėdamas advokatas neteikė antrinės teisinės pagalbos, mokama 1 UBD), darytina išvada, kad budėjimas yra atskiras veiksmas ir nėra tapatinamas su antrinės teisinės pagalbos teikimu. Taisyklių 4 punktą numato, kad advokatams, kurie nuolat teikia antrinę teisinę pagalbą, kiekvieną mėnesį už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamas užmokestis. Pastebėtina, kad užmokestis mokamas už advokato faktinį antrinės teisinės

pagalbos teikimo laiką, kuris yra apibrėžtas taisyklių 3.1 punkte. Taigi vertinant šias nuostatas, manytina, kad advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, užmokestis už budėjimą yra nemokamas ir į ataskaitas neįtraukimas, kai budėjimo metu advokatas neatliko veiksmų, patenkančių į faktinį antrinės teisinės pagalbos teikimo laiką.

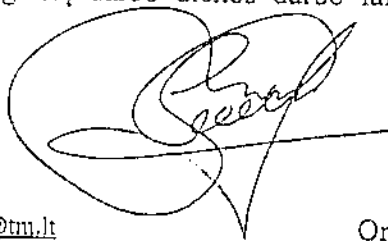
Pastebėtina, kad skirtingai nei advokatams, pririekus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, nėra numatyta galimybė teikti prašymą dėl papildomo užmokesčio išmokėjimo ir tarnybai išmokėti tokį papildomą užmokestį (taisyklių 4 ir 11 punktai). Taigi atsižvelgiant į tai, kas nurodyta ir įvertinus aplinkybę, kad tiek Įstatymo 18 straipsnio 6 dalyje, tiek taisyklių 4 punkte nustatyta mėnesinio, o ne savaitinio užmokesčio mokėjimo taisyklė, manytina, jog tais atvejais, kai budėjimo metu advokatai atliko ir ataskaitoje nurodė veiksmus, patenkančius į faktinį antrinės teisinės pagalbos laiką, ir tą savaitę jų darbo valandų skaičius viršija sutarties 2.2.2 punkte nurodytą valandų per savaitę skaičių (t. y. 40 valandų ar trumpesnę laiką dėl nustatytų švenčių dienų arba poilsio dienų perkėlimo į kitą darbo dieną), dėl kitomis to mėnesio savaitėmis neišdirbtų valandų darbo dienomis (atsižvelgiant į švenčių dienas arba perkeltas poilsio dienas) užmokestis neturėtų būti mažinamas.

Dėl sutarties 2.2.2 punkte įtvirtintos pareigos advokatams teikti antrinę teisinę pagalbą 40 valandų per savaitę darbo dienomis, kai advokatas užsiima moksline, pedagogine veikla pirmiausia pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 43 straipsnio 1 dalis suteikia teisę advokatams vykdyti mokslinę, kūrybinę ar pedagoginę veiklą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad sutarties 2.2.11 punkte įtvirtinta, jog advokatas turi pareigą nuolat kelti savo profesinę kvalifikaciją, gerinti ir tobulinti savo profesinius įgūdžius. Manytina, kad advokato vykdoma mokslinė, pedagoginė veikla yra, be kita ko, susijusi ir advokato su profesinių įgūdžių tobulinimu, todėl advokatui neturėtų būti ribojama galimybė vykdyti tokią veiklą, sudarius sutartį su tarnyba dėl nuolatinio antrinės teisinės pagalbos teikimo. Kita vertus šiuo atveju svarbu, jog advokato mokslinė, pedagoginė veikla nebūtų vykdoma tokiu būdu, kuris neužtikrintų sutarties 2.2.1 pareigos teikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjams vykdymo ar dėl tokios advokato veiklos tarnybai kiltų sunkumų užtikrinant jai pavestą funkciją organizuoti antrinės teisinės pagalbos teikimą (pavyzdžiui, advokato mokslinė, pedagoginė veikla užimtų didžiąją dalį advokato darbo dienos laiko dalį).

Pastebėtina, kad tarnybos ir advokatų sudarytoms sutartims taikomos ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) bendrosios nuostatos numatančios, jog civilinių teisinių santykių subjektai, įgyvendindami savo teises bei atlikdami pareigas, privalo veikti pagal teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimus (CK 1.5 straipsnio 1 dalis) ir sutarčių teisės nuostatos, kuriose, be kita ko, įtvirtinta, kad kiekviena sutarties šalis, turėdama sutartinių santykių, privalo elgtis sąžiningai (CK 6.158 straipsnio 1 dalis), šalys privalo vykdyti sutartį tinkamai ir sąžiningai, privalo bendradarbiauti ir kooperuotis (CK 6.200 straipsnis).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad tinkamam tarnybos funkcijų ir tarnybos bei advokato sutartinių įsipareigojimų vykdymui, tais atvejais, kai advokatas, nuolat teikiantis antrinę teisinę pagalbą, taip pat vykdo mokslinę, pedagoginę veiklą, ir ši veikla *išimtiniais atvejais* turi būti vykdoma darbo dienų darbo valandomis, laikas, kai advokatas negalės teikti antrinės teisinės pagalbos šiomis valandomis iš anksto turėtų būti suderintas abiejų sutarties šalių. Tokiu atveju mokslinės, pedagoginės veiklos metu sugaištą darbo dienos darbo laiką dalį advokatas galėtų atitinkamai atidirbti kitomis valandomis.

Teisingumo viceministras

Giedrius Mozūraitis